

ÅRSPLAN 2008

FOR NATURHISTORISK MUSEUM (NHM)

Nedenfor følger NHMs årsplan for 2008, bestående av et innledende sammendrag over utvalgte hovedpunkter, og hovedmål, delmål, resultatmål og tiltak fordelt på resultatområder. Årsplanoppsettet følger UiOs mal, men avviker for så vidt som NHM har samlingene som eget – og innledende – resultatområde.

Sammendrag

Hovedutfordringer:

Sikre forsvarlig oppbevaring av samlingene gjennom nytt samlingsbygg.

Status:

NHMs REVITA-plan muliggjør kurative tiltak, men tiltak knyttet til infrastruktur/oppbevaringsforhold forutsetter nybygg og lar seg ikke løse med dagens bygningsmasse.

Risiko:

Meget mangelfulle oppbevaringsforhold for samlingene.

Tiltak:

Sikre at UiO starter forprosjektering av nytt samlingsbygg/tverrbygg.

Forskningssatsing innen biologisk systematikk og naturmangfoldet

Status:

Forskningen som skal ivareta samfunnets behov for økt kunnskap om naturkunnskap er svekket. Dette gjelder særlig innen systematikk, men også innen naturtypemangfold. Oppfølging av DNA-basert forskning på biosystematikk krever økt satsing både hva gjelder faglig kompetanse og infrastruktur.

Risiko:

Ressurstilgangen, både bevilgningsmessig og NHMs egeninntekter.

Tiltak:

Sikre finansiering for videreføring av Nasjonalt Senter for Biosystematikk (NCB) gjennom NFR. Prioritere egne ressurser til relaterte stipendiat- og teknikerstillinger

Sikre videreføring av den norske noden for Global Biodiversity Information Facility (GBIF)

Status:

Forsøksperioden som norsk GBIF-node nærmer seg avslutning. Noden kan vise betydelige resultater, og prøveperioden må betegnes som i vellykket.

Risiko:

Manglende ny avtale om GBIF samt ditto ressurser

Tiltak:

Ny avtale med NFR vedr videreføring og finansiering av GBIF-noden.

Videreutvikle og styrke NHMs formidlingstilbud innen naturfag, og dermed bidra til UiOs realfagsatsing

Status:

- Utstillingsproduksjon innenfor rammen av BRUDD-satsingen har vært meget vellykket, jf. utstillingen "Mot naturens orden?"
- Ressurstilgangen hindrer oppgradering av eksisterende utstillinger og tilfredsstillende produksjon av nye utstillinger og vandretstillinger.
- NHM har ikke lokaler som gjør det mulig å ta imot større, internasjonale vandretstillinger

Risiko:

- Utilfredsstillende ressurstilgang for å kunne nå de mål som er satt for museet (jf. Roganutvalgets innstilling)
- Bygningsmessige begrensinger for større utstillinger

Tiltak:

Videreutvikle formidlingsarbeidet med utgangspunkt i BRUDD-satsingen, tematisk knyttet til naturmangfoldet

Fullfinansierte sponsordelen av nytt veksthus

Status:

Sponsormessig delfinansiering av veksthuset er i meget god gjenge

Risiko:

- Manglende sponsormidler til veksthuset vil stoppe byggeprosjektet. Dersom ikke sponsorbevilgede midler følger opp med lovte statlige midler (departement, uiO), vil sponsortilsagn bli trukket tilbake.

Tiltak:

- Videreføre arbeidet mot aktuelle sponsorer

Sikre nytt samlingsbygg/tverrbygg

Status

UiOs og departementets oppfølging av hhv. Riksrevisjonens undersøkelser og Statsbyggs rapport vedr. magasinforholdene ved NHM krever økt innsats.

Risiko:

Uendrete magasinforhold vil resultere i at deler av landets naturhistoriske samlinger vil gå tapt

Tiltak:

Følge opp UiOs arbeid for forprosjektering av nytt samlingsbygg

Generelt: Hva gjelder budsjett under hvert hovedpunkt er dette ikke lagt opp slik at det følger det enkelte resultatområdet. Det er i denne sammenheng derfor ikke fordelt på de ulike områder.

Resultatområder

Samlingene:

Hovedmål:

Samlingene skal ivareta dagens og fremtidens behov for dokumentasjon av naturmangfold, forskning, undervisning og formidling

Delmål :

- Sikring og bevaring av museumssamlingene fortsetter og følger NHMs plan Tiltak for samlingsbevaring (Del I 2004-2012) (Handlingsplan REVITA).
- Videreføring av digitalisering av samlingsdata med målsetning om å bli ferdige i 2025. All digitalisert og kvalitetskontrollert samlingsinformasjon skal løpende gjøres tilgjengelig via åpne nettinnsynsløsninger.
- Samlingene skal utgjøre et grunnlag for NHM som samfunnsaktør innenfor feltet naturmangfold, til dels gjennom et velutviklet samarbeid med Artsdatabanken.
- Bidra aktivt til nasjonalt samarbeid om felles databaseløsninger (og datainnsynsløsninger) for samlingsdata ved norske naturhistoriske universitetsmuseer i samarbeid med MUSIT (Museenes IT-tjeneste) og Artsdatabanken.

Resultatmål:

- Utarbeidet/oppdaterer NHMs samlingsstrategi
- Oppnå ønskede måltall i hht den strategiske planen for NHM/UiO

<i>Resultatindikator</i>	<i>Resultatmål 2008</i>
Andel magasinlokaler med tilfredsstillende standard for sikkerhet	20 %
Andel magasinlokaler med tilfredsstillende standard for bevaring	8,5 %
Andel digitaliserte objekter av samlingene	25 %
Antall digitaliserte objekter av samlingene	1 865 000
Andel av samlingene søkbare på web	19 %
Årlig tilvekst til samlingene	40 000
Antall gjenstander katalogisert, fotografert og konserverert	120 000

- Ny samarbeidsavtaler med Artsdatabanken underskrevet.
- Prosjektet 'Ny norsk naturtypeinndeling' fullføres i henhold til planen.
- Avtaler om NHM som sentral prosjekttaker i forbindelse med Rødliste 2010 inngått i løpet av året.
- Utredningsarbeid vedrørende valg av databaseplattform utført innen utgangen av 2008. Utvikling eller implementering av denne er i gang.

Tiltak:

- Det inngås ny avtale med DigForsk AS om registrering av NHMs samlinger i eksterne registreringsentraler. Restanser i pattedyrdatabasen og i hagedatabasen ajourføres

- Sikring av typesamlingene. Nytt rom for geologiske typesamlinger ferdigstilles i 2008
- Sikring mineralsamlingene. Det investeres i nye sikkerhetsmontre
- Sikring av DNA-materiale. Botanisk DNA-vevsmateriale innordnes i vevssamlingene. Fiskeskjellsamlingene sikres tilfredsstillende oppbevaring
- Sikring av insektsamlingene følges opp med ny innredning
- Zoologisk typemateriale samles og sikres
- Forhandle/inngå ny samarbeidsavtaler med Artsdatabanken om tilgjengeliggjøring av artsdata, arbeid med naturtyper og webkart.
- Fullføre Ny norsk naturtypeinndeling.
- Videreføre initiativer som ble tatt i 2007 for å etablere prediksjonsmodellering som verktøy innenfor kartlegging og overvåking av trua arter
- Spille en aktiv rolle som oppdragtaker i arbeidet med Norsk rødliste 2010.
- Ivareta naturfaglige behov i MUSITs organer.

Budsjett:

REVITA 10 mill., GBIF ?? + 0, 85 mill.

Forskning

Hovedmål:

NHMs forskere og forskergrupper skal holde topp europeisk nivå innen sine fagområder, og bidra til at UiO styrker sin stilling som forskningsuniversitet av høy internasjonal standard.

Innledning

Forskningen ved NHM er i stor grad samlingsorientert og integrert med samlingsvirksomheten. Fokus på vitenskapelig kvalitet, samlingsstilknytning og samfunnsrelevans er basis for hovedretningslinjene for forskningsprioriteringene.

Forskningen sentres om fire hovedsatsinger:

- 1) Biologisk systematikk
- 2) Forskning omkring naturmangfoldet
- 3) Ressursgeologi og mineralogi
- 4) Makro- og mikropaleontologi/stratigrafi

Status og risiko

I en tid der menneskers naturbruk og klimaendringer representerer store farer for omfattende tap av naturmangfold (og dermed også tap av uerstattelige ressurser for alle framtidige generasjoner), er det et paradoks at den forskningen som skal ivareta det store nasjonale (og globale) behovet for kunnskap om naturmangfoldet er sterkt svekket. Særlig er forskningsområdet systematikk (taksonomi) utsatt, men også forskning om mangfoldet av naturtyper (variasjon i artssammensetning og miljøfaktorer), landbaserte naturressurser har blitt svekket i Norge gjennom en årrekke. Det er derfor en stor utfordring for NHM å bygge opp et sterkt, målrettet og kontinuerlig forskningsfokus i biosystematikk og naturmangfoldsforskning over tid.

Den internasjonale DNA-baserte forskningen på biosystematikk er i en rivende utvikling. Det er en stor utfordring for NHM å ligge i forskningsfronten innen dette fagområdet. Dette krever ressurser til både moderne laboratorie-instrumentering og sterkt faglig kompetanse. Nasjonalt Senter for Biosystematikk (NCB) er NHMs hovedsatsing innen dette området og vil kreve

økt ressurstilgang gjennom bl.a. ekstern finansiering og strategisk samarbeid nasjonale og internasjonale forskningsgrupper.

NHMs forskning innen ressursgeologi har fokus på malmer og mineraler, materialeegenskaper og forurensningsaspekter ved mineralutvinning. En viktig utfordring for 2008 er å etablere et samarbeid med bergverksindustrien i Norden innen dette temaet og skaffe ekstern finansiering til forskningen.

NHM tar mål av seg til å opprettholde og videreutvikle museets styrke innen stratigrafi, mikro- og makropaleontologi som det nasjonale tyngdepunktet innen feltet.

Som del av UiOs prosess angående faglige prioriteringer skal NHM i 2008 gjennomføre fase 2 og 3, samt starte forberedelse av implementeringen. Prosessen skal både vurdere styrker, potensiale og samarbeidsmuligheter, samt å foreta en konsentrasjon for å gi en tydeligere forskningsprofil. I dette arbeidet vil det spesielt bli arbeidet med koordinering med MN-fakultetets geo- og bioinstitutter.

De største risiki knytter seg til å sikre finansieringen Nasjonalt Senter for Biosystematikk, videreføringen av den norske noden for Global Biodiversity Information Facility (GBIF) med tilhørende forskning knyttet til stedfestede biodiversitetsdata, samt oppbygging av museet som et nasjonalt tyngdepunkt for DNA-barcoding ("Barcoding of Life").

Målordikator med måltall

Måltall for NHM for antall doktorgrader pr vitenskapelig årsverk er for 2008 0.21. Måltall for publikasjonspoeng pr. vitenskapelig årsverk er for 2008 1.27.

Hovedprioriteringer

Delmål:

Sikre finansieringen av videreføringen av Nasjonalt Senter for Biosystematikk (NCB) og videreføringen av den norske noden for Global Biodiversity Information Facility (GBIF) med tilhørende forskning knyttet til stedfestede biodiversitetsdata. Bygge opp NHM til et nasjonalt tyngdepunkt innen forskning knyttet til DNA-barcoding.

Tiltak:

Prioritere egne ressurser til stipendiat- og teknikerstillinger til aktivitetene. Søke NFR om forlengelse av GBIF og nye midler til NCB relaterte prosjekter, samt å søke myndigheter og næringsliv om midler til DNA-barcoding prosjekter.

Delmål:

Mer offensiv rekruttering av vitenskapelig personale

Tiltak:

NHM vil fortsatt lyse ut vitenskapelige stillinger internasjonalt, inklusiv gjennom EUs ERA-MORE portal for å styrke museets vitenskapelige kompetanse. Ved nyrekruttering til vitenskapelige stillinger skal dokumentert evne til å skaffe eksterne forskningsmidler vil være et viktig kriterium i tillegg til vitenskapelige kvalifikasjoner. Kvinner vil bli oppfordret til å søke vitenskapelige stillinger for å styrke likestillingsaspektet.

Delmål:

Bruke internasjonalisering forskningsstrategisk for å vinne styrke

Tiltak:

NHM tar sikte å øke deltakelsen i internasjonale prosjekter gjennom å få flere vitenskapelige ansatte til å søke internasjonale samarbeidspartnere og delta i felles forskningssøknader til EU og andre finansieringskilder.

Delmål:

Utnytte eksterne finansieringskilder på en bedre måte

Tiltak: NHM vil arbeide for å få flere vitenskapelig ansatte til å utnytte mulighetene for ekstern prosjektfinansiering, inkl. gjennom samarbeid med eksterne forskningsgrupper. Det skal legges spesiell vekt på å styrke inntjeningen gjennom eksterne prosjekter, slik at forskningen i mindre grad taper museets grunnfinansiering.

Delmål:

Sikre mer sammenhengende tid til forskning

Tiltak:

En del av den vitenskapelige staben har betydelig virksomhet knyttet til samlingsarbeid. NHM vil arbeide for at de personer som er engasjert i samlingsarbeid gis tilstrekkelig tid til å kunne prioritere en tilfredsstillende fremdrift i vitenskapelig publisering. Mange av medarbeiderne har en moderat pliktarbeidsbelastning, inkl. undervisning og skulle kunne være forskningsmessig aktive uten spesielle tiltak. NHM vil i 2008 følge opp arbeidet med å få en oversikt over totalbildet av tilgjengelig tid til forskning.

Delmål:

Styrke den vitenskapelige produktiviteten

Tiltak:

Utarbeide en oppdatert oversikt over forskningsinnsatsen ved NHM både mhp. volum og den enkelte vitenskapelig ansatte.

Delmål:

Styrke faglig ledelse

Tiltak:

NHM har i 2007 ansatt en forskningsleder/forsknings sjef for å styrke forskningsledelsen ved museet. Det tas også sikte på å styrke den forskningsadministrative ledelsen og støtten ytterligere i 2008.

Delmål:

Styrke forskerutdanningen

Tiltak:

NHM vil i 2008 sette i verk tiltak som tilrettelegger for å bedre gjennomføringsgrad og kortere gjennomføringstid i forskerutdanningen gjennom bedre oppfølging og bedre integrering av stipendiatene i forskningsmiljøene. Det vil bli satt spesiell fokus på forskningsetikk.

Utdanning

Hovedmål:

NHM skal gjennom sin utdanningsvirksomhet bidra til at UiO utdanner kandidater med fagkompetanse på høyt europeisk nivå og til å gi studentene et godt grunnlag for videre utvikling.

Delmål:

- Tiltrekke nye studenter til NHM
- Styrke universitetsundervisningen i naturmangfold på alle nivåer.
- Bidra til UiOs økte realfagsatsing
- NHMs PhD-studenter skal gjennomføre sine prosjekter innefor fastsatte tids- og ressursrammer
- Seksjonens lærere innen geologiske skal ta større del i undervisning ved Institutt for geofag.

Resultatmål:

- Gjennomføre etter- og videreutdanning for lærere i Oslo kommune (i samarbeid med skolelaboratoriene i biologi og kjemi).
- Følge opp fastsatt undervisning på bachelor- og masternivå
- En gjennomgang av emnetilbudet innenfor naturmangfold, som konkluderer med konkrete revisjonsforslag, er fullført i løpet av 2008 med sikte på implementering av ny plan fra 2010.

Tiltak:

- Ta i bruk og videreutvikle nettbaserte undervisningsopplegg i etter- og videreutdanningen.
- Styrke samarbeidet med Oslo kommune innen etter- og videreutdanning.
- Bidra til jennomgang av emnetilbudet innen naturmangfold-området ved UiO med sikte på å bedre utdanningen av kandidater med god kunnskap om norsk naturmangfold. Dette initiativet starter på undervisningskonferansen i Hurdal sist i januar.
- Info-arrangementer for bachelor studenter ved oppstart og i siste fase av studiet
- Arbeide for ny masterlinje i generell geologi i samarbeide med Institutt for geofag

Kunnskap i bruk

Hovedmål:

NHM vil bidra aktivt til at samlings- og forskningsbasert kunnskap gjøres tilgjengelig og blir til nytte for samfunnet. NHMs formidlingsvirksomhet skal gi allmenheten innsikt i vitenskapelig tenkning og oppdatert kunnskap om forskningens resultater, og den skal bidra til styrking av UiOs samfunnskontakt

Delmål:

- Ny web-presentasjon av NHM

- Sikre at NHMs rolle som norsk node for GBIF (Global Biodiversity Information Facility) videreføres for en ny treårsperiode med siktemål at NHM etter 2011 skal bli permanent norsk GBIF-node.
- Videreutvikle og styrke NHMs tilbud av permanente og midlertidige utstillinger og vandreutstillinger
- Tilby varierte og spennende publikumsutstillinger som synliggjør naturfagenes betydning i samfunnet, og som kan være med på å styrke og opprettholde interessen for realfagene.
- Videreføre og utvikle NHMs samarbeid med skolene
- Delta i realfagssatsningen ved UiO og ta del i rekrutteringsarbeidet for realfag.
- Bidra til gjennomføring av Den 33. Internasjonale Geologiske Kongress (IGC 33) som skal arrangeres i Oslo sommeren 2008.
- Delta i markeringen av Planeten Jordens år 2008, herunder gjennom deltakelse i den nasjonale komiteen.

Resultatmål:

- Lansere ny NHM-web ca. februar 2008
- Ny avtale om NHM som norsk GBIF-node inngått i løpet av første halvår 2008. Videreføring av norsk GBIF-node i hht. fastlaget planer.
- Internasjonal lansering av vandreutstillingen "Against nature?"
- Åpne innleid UNESCO-vandreutstilling bestående av eksepsjonelle fossiler fra eocen-perioden.
- Gjennomføre arrangementer i hht. vår- og høstprogrammet

Tiltak:

- Forhandle fram ny avtale om GBIF med NFR, videreføre NHMs rolle som node i GBIF og legge ut databasene tilknyttet zoologi og geologi
- Styrke kontakten mot næringslivet med henblikk på å øke sponsorfinansieringen av utstillingsprosjekter
- Utvikle nettbaserte undervisningstilbud for lærere og skoleelever
- Deltagelse i UiOs sentrale utvalg innen Realfagssatsningen
- Arrangere fagseminarer for allmennheten hvor aktuelle naturvitenskapelige tema belyses av våre fremste naturvitenskapelige forskere.

Organisasjon og medarbeidere

Hovedmål:

NHMs organisasjon skal være effektiv, målrettet og serviceorientert, innad så vel som utad, slik at den binder organisasjonen sammen og bidrar til felles identitetsfølelse. Som kunnskapsorganisasjon er medarbeiderne NHMs fremste ressurs. Medarbeiderne skal stimuleres til å kombinere kompetanse, engasjement, selvstendighet og ansvarsbevissthet for å nå organisasjonens mål.

Delmål:

- Øke ansattes bevissthet om NHM som organisasjon (roller og målsetting)
- Bedre styring og oppfølging av prosjekter
- Utvikle og nyttiggjøre ansattes kompetanse

Resultatmål:

- Mer ”trimmet” organisasjon med større forståelse for fellesskap og organisasjonens overordnede mål. Rolleforståelse.
- Prosjektoppfølgning i hht. UiOs krav

Tiltak:

- Gjennomføre storsamling med arbeidstema organisasjon og medarbeidere: Hvordan dra i lag?
- Ansette egen prosjektkoordinator (administrasjon, økonomi, styring)
- Medarbeidersamtaler på alle nivåer med overordnet perspektiv
- Målrettet opplæring/kurs av enkeltmedarbeidere.

Økonomi og infrastruktur

Hovedmål:

NHM skal ha et økonomisk grunnlag som gjør det mulig å realisere egne faglige ambisjoner, og bruke midlene målrettet og effektivt.

NHMs infrastruktur skal holde en standard som bygger opp under det faglige ambisjonsnivået og regelverket for samlinger, forskning, utdanning og formidling, og sikre ansatte og studenter et godt og funksjonelt arbeidsmiljø der trivsel, estetisk kvalitet og moderne HMS-krav er ivaretatt.

Delmål:

- Gjennomføre nødvendig sponsorfinansiering av veksthuset og følge opp forprosjekteringen av dette
- Sikre nytt samlingsbygg/tverrbygg ved NHM i regi av UiO
- Langtidsbudsjett i balanse

Resultatmål:

- Sikre nødvendig sponsorfinansiering til veksthuset, til sammen kr. 100 mill
- Sikre at forprosjektering av nytt samlingsbygg/tverrbygg er startet
- Øke NHMs egeninntekter i hht. styrets vedtak

Tiltak:

- Videreføre arbeidet med sponsorfinansiering av veksthuset
- Følge opp UiOs arbeid vedr. samlingsbygg/tverrbygg, om nødvendig også overfør departement og storting
- Sikre at økt krav til egeninntjening blir fulgt opp av dem som berøres.
- Sikre en bedre balanse mellom ressurstilgang og aktivitetsnivå.